

Izhaja v Trstu
vsako sredo opoldne.
Rokopisi se ne vračajo. Nefrankovana
pisma se ne sprejemajo.
Uredništvo in upravištvo
ul. del Lavatolo
št. 1, I.
TELEFON 18-67.

NARODNI DELAVEC

Posamezne štev. se
prodajajo po 6 vin.
Inserati se računajo
na milimetre v širo-
kosti ne kolone, in
sicer po 8 vin. za
vsaki mm. Za več
nego 10kratno obja-
vo pa po dogovoru.
Naročnina za celo
leto K 4.—; za pol
leta in za četrt leta
razmerno.

Glasiło „Narodne delavske organizacije“ v Trstu.

„Nar. delavska organizacija“

v Trstu

naznanja svojim članom da se vrši jutri

v nedeljo 1. novembra 1908.

ob 10. uri predpoludne

I. REDNI OBČNI ZBOR

v dvorani

Narodnega doma v Trstu

se sledečim dnevnim redom:

1. Nagovor predsednika.
2. Poročilo tajnika.
3. Poročilo blagajnika.
4. Poročilo pregledovalcev računov.
5. Nadomestna volitev odbora.
6. Slučajnosti.

Vstop je dovoljen le proti izkazu društvene knjižice

Delavci! Podpisani odbor Vas vabi na prvi občni zbor „Nar. del. organizacije“. Vedrim čelom hoče stopiti pred Vas, da Vam položi račun o svojem delovanju tekom I. upravnega leta. Dolžnost vseh Vas je, da se vdeležite polnoštevilno tega občnega zbora in s tem zopet pokažete, da se zavedate svojih pravic in dolžnosti.

ODBOR.

PODLISTEK.

Vladarji ozračja.

Po raznih virih spisal H. V.

Ne oziraje se na razne poiskuse v letanju, ki so se dogajali vže v starem in srednjem veku, naradno zelo fantastično in imeli skoro vedno žalosten, da, celo tragičen konec, moramo omeniti študije, katere je v tem oziru delal Leonardo da Vinci, ta universalni genius, ki se je lotil teval vseh zanimivih problemov in polj. On je izumil padalo in njegovi izumi in preiskavanja služijo današnjim tehnikom kot podlaga in izhodna točka. Dokazal je na naklonjeni ravnini, kak učinek imajo zakoni ravnotežja na ptičji polet in kot vzor konstrukcije letalnega stroja zdela so se mu najprimernejša netopirjeva krila. S teorijo ptičjega poleta pečali so se potem tudi drugi učenjaki, tako Borelli in Navier, toda izidi njih dela niso imeli splošnega nikakega vpliva in učinka na praktične poskuse. Vedno so je pojavljali na novo predrzneži, ki so brez vsake znanstvene podlage skušali letati vsled lastne moči.

Za časa Ludvika XIV. naznanil je neki francozki akrobat, Allard po imenu, da hoče pred kraljem leteti s terase v St. Germain preko gozda pri Vesinetu. Toda poskus se je izjalovil, Allard je strmoglavil takoj doli, in se težko ramil. Manija izumljevanja polastila se je tudi nekega mladega ključavničarja Besniera, ki pa je bil vže srečnejši. Izdelal si je pozneje gibljive peroti z lesenih palčic in finega platna, ki so se zamogle raztezati in složiti. Te peroti so bile zvezane z rokama in nogama, tako da je, če je desna roka sklonila desno perot, raztegnila leva noga levo perot in obratno. Besnier spuščal se je prvotno z mize in ko se mu je posrečilo vstrajati v zraku, dobil je pogum in spuščal se je s prvega in drugega nadstropja. Posrečilo se mu je tudi brez neizgode zleteti čez streho sosednje hiše in pozneje baje celo čez široko reko. Dalje pa nam o poskusih tega prvega letajočega človeka ni nič znano, morda je pri njih ponesrečil. Ohranil se nam je samo popis njegovega stroja v „Journal des Savants de Paris“ z leta 1679.

Veliko senzacijo je vzbudilo leta 1742, ko je naznanil markyz Bacquerville, da bo poletel s svojega stanovanja v Parizu čez

V. J. Klofáč:

Poslanstvo nar. socijalne stranke v češkem narodu.

Razlikujemo se principijelno, po programu in po metodi od socijalne demokracije, razlikujemo se temeljito tudi od drugih čeških, takozvanih narodnih strank. Že s tega, kar sem rekel, izhaja, da v vsem in povsodi gledamo na človeka kot pravi demokratje. Narod ni za nas nič abstraktnega, on je živeči organizem, celokupnost slojev in posameznikov, ki tvorijo narod. Delo teh posameznikov je delo naroda, njih boleti in želje so boleti in želje naroda. To vse je treba umevati. Za nas ni narodna politika samo skrbeti za jezikovna vprašanja (in tudi tukaj stojimo v prvih vrstah), za nas pomeni ljubiti narod ljubiti one, ki tvorijo narod, in za narod delovati, delovati za one, iz katerih je narod kot celokupnost sestavljen. Narodna politika nam veleva zajeti vse potrebe češkega človeka, od jezikovne in kulturne do zadnje gospodarske in socijalne potrebe, *ravno s tem smo narodno misel demokratizirali in modernizirali. Izveli smo synthesis med nacionalizmom in socializmom*, zvezali smo, kar je zdravega v nacionalizmu in kar je zdravega v socializmu, poskus, ki je nedavno v Pragi izsilil respekt pri naših ruskih in jugoslovanskih bratih. In to je ono, s čemer se razlikujemo od t. zv. narodnih strank in od katerekoli od njih. V tem smo mi modernejši, demokratičnejši, naprednejši. In gotovo tudi previdnejši, znamo zreti v bodočnost in se pripraviti na njo. Tudi mlajše češke stranke ne morejo se še vedno otresti predsodkov in tradicij stare dobe in se razlikujejo od starih strank najbolj po svoji taktiki v državnem zboru. Nas deli od onih strank cel svet naših misli, naše svetovno in življenjsko naziranje. Mi smo, kakor hitro smo rekli „narod“, šli k češkemu človeku in njegove potrebe so postale naše potrebe, njegovi interesi naši interesi. — Zrastli smo se z njim popolnoma. Roko v roki korakamo z njim, da rešivši njega, rešimo narod, da pokrepivši njega, ojačimo tudi ves narod.

Seveda čujemo včasih tudi od drugod zveneti gesla: „jednakost“, „bratstvo“, „demokratizem“. Posebno pri velikih slavnostih. — Toda to nam ne inopira, to nas ne pomiri. Tudi stara nemško-liberalna stranka je otepala s temi gesli in je imela še poleg tega krasne govornike. Kdor nam hoče imponirati, mora naravnost od besede „demokratizem“, moško in brez vsake zvižaje k praktični socialni politiki. In ne

reko Sekvano. Ogromna množica ljudstva se je zbrala in burno pozdravljala markyza. Leta se je prikazal na strehi svoje hiše oborožen z velikimi krili na nogah in rokah. Odskočil je in se povspel v zrak. Kratko dobo je res letel v smeri naprej, a potem je bil konec njegove zrakoplovne slave. Začel se je zibati in padati, naposled je lopnil s vso silo ravno nad Sekvano v čoln. Zlomil si je nogo in nikoli ni več zaupal svojega dragocenega življenja nesigurnemu zračnemu kraljestvu. Isto tako je padel tudi kanonik Desforges kaj hitro na tla, ko je poskušal leteti s stolpa v Estampes, dasiravno je strašno hitro frfotal s peroti.

Nova možnost pospeti se v zrak in vzdržati se tam, je bila dana ljudem koncem 18. stoletja z iznajdbo balona. Gotovo je, da je bil vže v letu 1709 za vladanja portugalskega kralja Ivana V. iznajden balon po nekem Brasiliancu Gusmu v Lisabonu. Toda njegovi rojaki so ga smatrali za mogočnega čarovnika in moral je revež pobegniti od dvora in z dežele, da ne pade v roke krvoločne inkvizicije. To iznajdbo se je potem polnoma pozabilo, samo v Bibliothèque nationale v Parizu se je ohranila slika njegovega balona.

sme začeti zgoraj, marveč spodaj, pri preprostem ljudstvu. Ne zadostujejo nam samo besede, hočemo videti dejanja, delamacije se nam vže protivijo.

Narod je ljudstvo. Nikoli niso te besede bolj veljale, kot danes, ko so bili tudi politično široki sloji ljudstva dovedeni z volilno pravo k primeroma večjemu pomeu, kot preje. Če se hočemo pečati z narodom, moramo se pečati z ljudstvom. Kaj pomeni to? To pomeni, da moramo pred vsem poznati svoje ljudstvo, prodreti v njegovo psihologijo, računati z vsemi njegovimi lastnostmi, z dobrimi in slabimi, skratka s vsem, kar tvori duševni temelj češkega človeka. Naivno je otepati se vedno samo s tem, kar piše Nietzsche, Marx, Tolstoj itd., — kar vedo drugi, je gotovo pomembno, toda pred vsem moramo mi sami kaj vedeti, glavno pa moramo poznati dušo, na katero hočemo delovati, one, katere hočemo dvigniti.

In pri tej točki razlikujemo se odločno od pre mnogih naših veleumnih in hipermodernih glav, katerim je alfa in omega par knjig in brošuric, katere so prečitali in razven katerih nič ne poznajo, razven katerih nimajo niti najmanjšega pojma o ljudstvu. To so takomenovani „intelektualni“, kateri mislijo, da se bo ljudstvo kar čez noč prilagodilo njih knjigam in čisto novostim nezrelih možgan, ki ne vedo niti toliko, da duša ljudstva ne dela nikakih skokov, in da stopa tukaj razvoj trdnim korakom naprej. Njih metoda je vedno nedotakljiva, pohaja iz zraka, iz knjig, od izmišljenih teorij doli k ljudstvu. Razočarani, nejedini vračajo se potem ti posamezniki, in na zadnje odvrčajo se razžaljeni in ogorčeni od ljudstva, ne umevajoči, da ni v ljudstvu vzrok njih brezuspešnosti, marveč v njih samih, v njih nedotakljivi metodi, v njih nepoznanju ljudske duše, v njih neizkušnosti. Naša metoda — jedina s katero zamore demokracijo računati — je nasprotna: induktivna. Od ljudstva k programom. Poznavajoč ljudstvo prirejamo svoj program delovanja, da nas razume, da nam veruje, da ga v istini peljemo k dobremu, k pravičnosti, krasoti in svobodi. Če govorimo, rabimo njegove besede, če pišemo, pišemo tako, da se mu zdi, da bi bil tako in ne drugače tudi on naše misli, ki jih z nami deli, napisal. Tudi tukaj nam more biti Havlicek uzorom.

Končni cilj razrednega boja.

Program socijal.-demokratične stranke se da še le razumeti, kadar smo na jasnem s končnim ciljem, ki ga namerava doseči socijalno-demokratična stranka potom razrednega boja. Končni cilj je sinteza svetovnega naziranja, ki si ga je usvojila socijalna demokracija na poljih politike, narodnega gospodarstva in socijalnega razvoja. — Vsa taktika, strokovna in politična organizacija, vse vsakokratno parlamentarično delovanje, vse to nam se nujno predstavlja kakor posledica končnega cilja, ki ga dotična socijalno-demokratična frakcija hoče uveljaviti. — Po opazovanju končnega cilja socijalne demokracije vtegnemo še-le odgovoriti na vprašanja: Kaj nas vse loči od socijalne-demokracije? katere želje in katera stremjenja pa morajo združiti vse delavce? Veliko se je govorilo tudi pri nas o končnem cilju revolucionarnega socijalizma. Pri klavernih političnih odnošajih mej eno politično stranko in drugo v Trstu ni čuda, da se ni to zelo delikatno in načelno vprašanje razmotrivalo vedno s potrebno objektivnostjo. Vzveličanje na eni strani, skrajno ostra kritika na drugi strani. To je pa moralo vroditi posledico, da si marsikateri, ki se zanimajo za javno življenje v našem, a še bolj v socijalno-demokratičnem taboru, niso mogli povzdigniti do višine, ki bi jim omogočila umevanje končnega cilja razredne politike.

Imajoči to pred očmi, dozdeva se nam, da ni popolnoma nepotrebno, da se v tem in v naslednjih člankih popolnoma nepristransko pozabavimo s končnim ciljem, ki ga zasleduje socialno-demokratska stranka v svojem razrednem boju in da potem v kratkih potezah preiščemo zakaj se reformatorične stranke in narodne stranke, več ali manj dosledno, istemu izogibajo.

I.

Čvrsto in znanstveno podlago sta postavila programu socialne demokracije še le Karol Marx in Friderih Engels. Posebno prvi je povzdignil razvoj, ki ga zasleduje socialna demokracija, do naravnost zgodovinskega s tem, da ga je rešil vseh prejšnjih ekspektoracij in utopij in postavil istega mesto na krila filozofije, na trnjeva tla vsakdanjega življenja, materialistično-zgodovinskega razvoja. Po teoriji Karla Marxa sedanji kapitalistični družabni red ni morda delo ene osebe ali več naraščaj, nego isti je delo razvojnega procesa, ki je tekom zgodovine iz primitivnih formacij dozorel v današnjo intenzivno obliko. Vse kar vidimo v gospodarskem življenju, ni slučajno tukaj, marveč potrebno, ker vstvarjeno po naravskem zakonu razvoja. Radi tega je tudi ves socializem nujno potreben, radi tega tudi ni potrebno razmotrivati končni cilj radikalnega socializma s stališča dobrote in lepote, ampak s stališča neobhodne potrebe. To je načelno stališče, ki ga jemlje socialna demokracija marksističnega kova (torej tudi avstrijska, vsaj v teoriji!) z czirom na svoje delovanje. Delavec je že s tem, da dela in da je torej podvržen vladajočemu mezdnemu sistemu usposobljen, da se z vsemi močmi in sicer bojnimi sredstvi bori proti iskoriščenju, proti kapitalu v sedanji obliki. Delavec ima pa ob enem tudi dolžnost, da se — pod izogibom gospodarskega nazadovanja — bori proti sedanji človeški družbi, ki temelji na moči kapitala. — Boj proti vsem današnjim vreditvam je neizprosno, ravno radi tega, ker je neizogiben in ker je to edina pot, ki vodi k osamosvojenju delavstva. Edino popolna preosnova sedanjega družabnega reda vtegne povrniti proletariatu to, kar mu je neizprosna usoda, zgodovinski razvoj kapitala, brutalno iztrgal iz rok.

Vže iz tega je razvidno, da se stališče marksističnega socializma in stališče t. zv. reformatorjev medsebojno izključujeta. Dočim vidi prvo edino rešitev razlaščenega proletariata v popolni preosnovi današnjega družabnega reda in njega nadomestitvi z novim družabnim redom, skušajo reformatorji doseči izboljšanje gospodarskega in socialnega položaja proletariata s tem, da popravljajo subcesive vse napake današnjega družabnega reda; torej: ne rušiti in potem zidati z novič, ampak zidati naprej na temeljih, ki jih je postavil tisočletni razvoj. Eni vstrajajo ortodoksno na razrednem boju in vidijo svoj končni cilj v popolni preosnovi (vsega obstoječega) — produkujejo, dočim se drugi ne navdušujejo za boj in menijo, da se tudi brez revolucije da veliko doseči za trpeče delavstvo. To le en passant.

Kako opravičujejo marksistični socialisti svoje bojno razredno stališče? Res je sicer, pravijo da so strokovne organizacije delavcev, dokaj dosegle v povzdigo življenjskih razmer delavcev in gotovo je, da bodo tudi v naprej kaj znatnega dosegli. Ta izboljšanja pa imajo svoje meje. In te meje jim postavlja današnji gospodarski red, to je razvoj kapitalizma, ki se ne vrši mirno in redovno, ampak na način, da časom prosperitete (ugodne konjunktore) sledijo depresije — krize.

V časih ugodnih tržnih razmer, rabijo kapitalisti veliko delavcev; v teh časih, ko jim podjetje stavlja v izgled lepega denarja „profita“, so tudi kapitalisti bolj popustljivi in strokovne organizacije dosežajo večkrat tudi brez štrajkov lepih uspehov na polju mezde. Kakor hitro izbruhne ena kriza, potem navstane sprememba na korist delavcev. Delavci se odslovljajo, vržejo na cesto, češ, da „ni dela, da je preveč delavcev“. In v teh časih morajo strokovne organizacije ne samo napeti vse svoje moči, da se ne odpušča kar trumoma delavcev; ampak da kapitalisti ne skričijo na prenizko stopinjo delavčeve mezde. In tako vidimo, pravijo strogi socialisti, da so vsi vspehi efemerni, kajti pri današnjem kapitalističnem sistemu se da vže v naprej preračunati, da vsakemu zvišanju sledi skrčenje plače. Potrebno je torej, da se odpravi današnji red, ki sloni na konkurenciji, na zasebni špekulaciji in ki prouzroča neprestane hiperprodukcije, krize in dosledno brezposelnost in da se ganadomesti s pa-

metnim in racionalnim načinom proizvodnje, to je takim, kjer se bode vse pomikalo po določenem redu, brez konkurence, brez osebne špekulacije.

(Pride še.)

Narodnost in socializem.

I.

Zares, kakor zagrnjeno z gostimi megljenimi strastmi pojavlja se nam vprašanje glede razmerja socialnega gibanja k narodnosti.

Dobri del nasprotstev, zaganjajočih se ostro med seboj, ima — zdi se — svoj izvir v nejasnosti na eni in drugi strani. Ne sicer naš jezik, ali vsaj naš jezikovni čut razlikuje jako fino dva med seboj jako različna, ali ne vedno natančno ločena pojma, ki jih zovemo patrijotizem in nacionalizem.

Patrijotizem, ljubezen do domovine, je gotovo čut, ki se brez našega zavedanja in prispevanja vkorenjuje v našem srcu in v katerem živi kakor toženje po domu in materina ljubezen. Je to skupina vtiskov, spominov, ki jih ne moremo premagati. Oni tajinstveni čar, s katerim vedno in vedno učinkuje na našo dušo zvok materinskega jezika, zvok narodne pesmi, tisočero raznih šeg in običajev, skupna zgodovina trpljenja in radosti. Čut, ki prihaja še le na tujem do pravega izbruha in gane v srce zasledovanega revolucionarja nič manj, nego miroljubnega meščana — zakaj bi ta čut imel biti lastnost nekterega posebnega razreda, ne umevam. —

Blazno domnevanje je to, da bi ta čut v širokih masah kedaj zamrl ali mogel zamreti, dokler sploh bodo trajali zemlja in narodi s posebnim jezikom i posebnimi pesmimi.

Nekaj popolnoma drugega je nacionalizem, umno zastopanje narodnega stališča v nasprotju in sovraštvu proti drugim narodom.

Kakor pri razmerju proletariata k veri, vtelesuje se narodnostna ideja v gospodarskih razredih in delavcih kakor nasprotnik teh razredov, obračajo svojo mržnjo proti narodnostni ideji. Zlasti pa to, ako delavskemu gibanju, kakor v mnogih deželah, ni bilo javno olajšano istovetiti se z oficijelnim zastopstvom svojega naroda, kjer si preko narodnih in državnih mej — proletarijat tuje, sovražne dežele podaja bratsko roko, sotrpini, h katerim enaki interesi, enaka stremjenja tako lahko gradijo mostove čez meje.

Kar pa je popolnoma pogrešeno, je: iz onega impulzivnega antinacionalizma opravičevati antinacionalno teorijo. Do tega ni v bistvu modernega socialnega gibanja nikakih nujnih razlogov.

Kdor noče begati za fantomom svetovne republike, bo mogel vedno predpostavljati socialni razvoj le v narodnem okvirju.

Politični razgled.

Govor poslanca Klofáča v vojaškem odseku a. delegacije o Ljubljanskih dogodkih.

„Dogodki v Ljubljani jasno dokazujejo, da je že skrajni čas, da se spremeni služebni reglement, zlasti kar se tiče uporabe orožja pri izgredih. Reglement pravi, da se ima samostojno disponirati, imajoč le ozir vojaške na odredbe.“

Gospoda! Ljudje a la Mayer — napolnjeni poleg tega še z narodno mržnjo — ne morejo vendar razumno disponirati. Zavzemljem torej stališče, da vojaštvo sploh ne bi smelo biti vporabljen pri izgredih; dokler se pa to ne zgodi, moram zahtevati, da pri stičnih slučajih odredijo vse potrebno politični uradi, ki bi bili za to tudi odgovorni.

Z dogodki od dne 18. do 20. sept. hočem se pečati natančneje, ker so v marsičem zanimivi za nas.

Pred vsem je nad vsakim dvomom vgotovljeno, da se je streljalo od zadej. Nadale je nesramna laž navedba obdolženega častnika, da se je metalo kamenje proti njemu, kar je bilo po soglasnih izpovedbah vseh svedokov, zlasti pa po preiskavi redarja Gašperlina takoj na licu mesta, popolnoma zanikano. Natančne podatke nudijo uradne vesti, ki jih hočem na kratko navesti.

Dne 18. septembra o 1/2 9. uri zvečer se je v mestnem domu vršil na tisoče ljudi broječi shod, na katerem se je imelo protestirati proti ptujskim dogodkom. V omejitvev demonstracij so bile storjene razsežne varnostne odredbe, vse redarstvo je bilo konsignirano. Po shodu so se vdeležniki podali v sklenjenih vrstah k nemškemu kazinu, katerega vhodi so bili pa zastraženi. Vendar se je tropi približno 50

oseb posrečilo prodreti kordon redarjev in zbrati se pred kazinom, a ostali so pa še mirni.

Po povelju, danem od policijskega svetnika Lauterja, da se jih odžene, bilo je nekoliko oken razbitih. Demonstrantje, ki so se bili med tem pomnožili, so pričeli lučati kamenje proti kazinu.

Poklicali so orožnike in vojake, ki so na to izpraznili trg, ni se pa moglo preprečiti, da bi ne bila na raznih krajih okna razbita. Te demonstracije so se ponovile na 19. in 20. septembra v večernih urah. Dne 20. je bila v svrhu zapiranja spodnjega dela Preširnovih ulic odposlana četa 27. pehotnega polka pod poveljem častnika Mayerja. Po navedbah istega, mu je baje neka neznana mo oseba sporočila, da je bil pred Preširnovim spomenikom neki mestni redar napaden od množice. Mayer je tedaj zapustil odkazano mu mesto in se podal na naznačeni mu kraj.

Bodisi, da se je res metalo kamenje na četo častnika Mayerja, bodisi, da se tako — kakor tudi trdijo množestvilne verodostojne priče — ni zgodilo, s kratka — Mayer je iz lastnega nagiba, brez poziva političnega uradnika, in ne da bi bil prej pozval maso naj se razkropi, da celo ne da bi bil prej nastopil proti ljudstvu z bodalom, dal povelje — streljati, ker se ni krdele 20 — 30 ljudi dovolj naglo razšlo, dasi je bilo videti, da bežijo. Posledica je bila grozna: dve osebi sta obležali mrtvi, osem jih je bilo težko ranjenih. Kakor je bilo dokazano z obdukcijo in preiskavo, so bili vsi zadeti od zadej. Pozneje so tudi dragonci rabili revolver, niso pa nikogar ranili.

Po tem krvoprolitju se niso demonstracije več ponovile. Škoda, katero je povzročilo razbijanje oken, ni tako velika, kakor je bilo prvotno naznačeno.

Iz najdene korespondence ljubljanskih pouličnih morilcev, iz Mayerjevih divjanj, iz zmogoslavne kričanja zverinske nemške soldateske izvira jasno, da edino častniki v Ljubljani so izvedli svoj dobro premišljen program, da bi dunajska židovska žurnalistika, najlažnjivejša na svetu, mogla osramočiti slovanske demonstrante pred vso Evropo.

Da, gospoda moja, ostajam pri trditvi, da je bilo to slovansko krvoprolitje dogovorjeno. da je celo morilec Mayer v častniških krogih slavljen kakor junak.

Kajti kako drugače bi bile možne nove provokacije tega zločinca v častniški uniformi, ako ne bi ta germanski fanatik mogel računati na podporo se strani svojih predstojnikov? Ako ne bi Mayer imel svojih pomočnikov na ljubljanskem vojaškem poveljništvu, bi ne bilo prišlo do nezasišanih provokacij se strani vojaških uradov.

Še dandanes se pojavlja na avstrijskem ogorčenje proti srbskim kraljevim morilcem — in, ironija usode, pri nas pohajajo nekaznovani enaki morilci v častniški uniformi. Vmor človeka ostaja vedno enako zločinstvo, naj se tu gre za kralja ali za delavca.

In sedaj vprašam, od kod jemlje po vsem tem armadna uprava predrznost, da gre mirno preko takih dogodkov, kateri globoko posezajo v narodno življenje na avstrijskem, in da zahteva od nas novih žrtvev?

Gospoda, to je več, nego najivnost in jaz ne bi imel imena za slovanskega poslanca, kateri bi odobril ta umor, bodisi tudi le s tem, da dovoli vladi i jeden gumb od gamaš.

Zahtevam zato:

1. Takojšnje in energične odredbe, da se po vojaškem sodišču uvede proti častniku Mayerju preiskava, puste ga v začasnem zaporu, dalje sodna preiskava z nekaterimi vojniki njegove čete, puste jih na svobodi, ker so, čim je poročnik Mayer vkazal streljati, pričeli brez ukaza in brez upravičenosti posamezno streljanje.

2. Načelno nastanjanje vojske po večini prebivalstva, in sicer ne le glede 27. pehotnega polka, marveč zahtevamo tudi ozire na teritorialno garniziranje vojske na Češkem.

Armada ima dožnost vzdrževati se politike; seveda velja pa to le za slovanske častnike in nič se ne gleda na to, da so nemški častniki skoraj vsesekogi vsenemci. Večkrat se sliši „Wacht am Rhein“ v vojaškem kazinu. V slovanskih garnizacijah (Budjepejce, Ljubljana itd.) morajo slovanski častniki biti včlanjeni v nemškem kazinu. Ob taki vzgoji današnjega častnika ni čuda, če nahajamo povsod v častniških krogih hakatiste a la Mayer.

Dokler ne bo Avgijev hlev armade korenito pometen od vsenemških smeti, do tedaj bo tudi slovansko prebivalstvo zrló v armadi svojega sovražnika.

Za skupno postopanje Slovencev, Hrvatov in Srbov.

„Obzor“ od 27. t. m. priobčuje iz slovenskih poslanskih krogov uvodnik „Jugoslavani in dogodki na Balkanu“, v katerem se avtor zavzema za enotno politiko vseh slovenskih, hrvaških in srbskih strank. Poslanec piše med drugim: „Niti trenotka ne smemo pomišljati, kam hočemo in na katero stran. Končna rešitev bosanskega vprašanja mora rešiti tudi veliko vprašanje delavnega programa vseh slovenskih, hrvaških in srbskih strank v mejah habsburške monarhije. Pustolovci nismo. Nasprotno, mi moramo biti trezni, modri in lokavi, ker na nas je, da sedaj izrabimo državno formacijo monarhije na jugu in da si ustvarimo krepko in močno domovino. Temeljna točka našega skupnega delovanja bi torej morala biti, da za sebe izkoristimo državne meje svoje domovine, kakor so jih prikojili oni, ki so radi teh mej hoteli zanesti med nas razpor. Zato bi morali vse svoje delovanje osredotočiti na to, da zrušimo vse umetne meje, ki medsebojno dele nas Slovence, Hrvate in Srbe. Mi nimamo časa, da bi še nadalje čakali, da se dogodki razvijajo sami po sebi“. Mi ne smemo več vse svoje nade staviti na zdravo odporno silo našega naroda. Mi se ne smemo v bodoče zadovoljevati, da bi slovansko-hrvaško slovo manifestirali zgolj s tem, da se naši poslanci obiščejo na Dunaju, v Pešti in v Zagrebu. Skratka, mi ne smemo več voditi slučajne politike: ne smemo čakati na madžarsko pragmatiko, da pričnemo boj proti Madžarom, ne smemo čakati na novo klanje v Ljubljani, da navalimo na Nemce, ne smemo čakati na novo šolsko leto, da se zagrozimo Italijanom. Odslej mora biti naša borba smotrena, skupna, logična. Rušiti in graditi, vse to moramo po gotovem načrtu v dosego skupnega cilja. Usojamo si torej predložiti ta le konkretni predlog: Čim najpreje se naj snidejo predstavitelji slovanskega, hrvaškega in srbskega naroda te monarhije in sestavijo skupni program delovanja, ki bi nas dovedel do enega skupnega cilja. Slovenci in Hrvati bomo se s tem programom brzo složili. Srbi, poučeni no zadnjih dogodkih, bodo prišli do prepričanja, da za nje Bosna ne bo tuja, ako bodo delovali skupno z nami, da uredimo Bosno, kakor bo potrebno. O samem programu, o katerem bi naj razpravljali ta veliki narodni zbor, nam na tem mestu ni treba govoriti. Samoobsebi se razume, da moramo urediti medsebojne odnose na temelju absolutne ravnopravnosti. S česom bo atrakcija storila svoje in mi Slovenci se bomo odločili glede skupnega jezika, a Hrvati in Srbi se bodo že nogočili glede narodnega imena in vere. Za sedaj bo vsekakor glavno to, da skupno in dosledno izženemo iz hiše tučca, da se okrepimo in ojačimo. A če bo našo horbo vodilo čisto narodno načelo, rodoljubje, kadar homo svoje bojne vrste ogrel za domovino, a ne kakor dosedaj za bratomorno vojno, takrat bomo tudi sami od sebe spregledali; padla nam bo z oči tisočletna koprena in uvideli bomo, da smo eno: Da smo bratje mi Slovenci, Hrvati in Srbi in da imamo eden edini skupni dom. Sele takrat bomo lahko mislili na vse drugo. Sele takrat se bomo lahko vprašali, če smo dospeli do končnega narodnega cilja. Za sedaj računajmo z razmerami in z možnostmi ter — na delo!“

DOMAČE VESTI.

Iz trgovskih krogov. Pod tem naslovom smo priobčili v zadnji številki našega lista neki dopis iz trgovskih krogov, ki je zbudil v raznih narodnih krogih, kakor čujemo, veliko pozornost ter dal predmet pogovorom najrazličnejše vrste. Da razpršimo razna neosnovana domnevanja in zaključke, ki bi mogli biti v kvar skupni narodni stvari, za katero se vsi borimo, smatramo za potrebno izjaviti, da s priobčenjem omenjenega dopisa ni naše uredništvo nameravalo izvršiti nikakoršno splošno tendenciozno kritiko naših političnih razmer ali sploh grajanje delovanja kake javne osebe oziroma narodnih društev in vstanov. Imenovani članek je bil sicer naperjen proti nastopanju predsednika enega narodnega društva. Dočim priznavamo drage volje, da je intonacija članka bila res prerezka, smo naprošeni izjaviti v imenu dotičnega dopisnika, da on stem ni hotel nikakor zadeti gospoda Ulčakar-ia v njegovi osebni časti, ampak da je bil namen njegovega članka le pripomoči do tega, da se ublaže nasprotstva v „Trgovskem izobraževalnem društvu“, katera po mnenju mnogih članov ovirajo

napredek tega društva v smeri, kakor bi mi vsi želeli. Razun tega nas prosi naš imenovani dopisnik, da izjavimo v njegovem imenu, da resnično obžaluje, da se je preojstro zaletel v osebo g. predsednika samega.

Kar se pa tiče specijelno napada gospoda Ulčakarja glede odpusta sluge Piščanca, moramo lojalno priznati, da po zanesljivih informacijah, ki smo jih te dni dobili, je ta napad bil nevteljen ter da je gospod Ulčakar v tej zadevi nastopil le kakor izvrševalni organ odbora „Tržaške posojilnice in hranilnice“, ki je bil prisiljen iz tehtnih razlogov odpustiti dotičnika.

Kot brezobzirni prijatelji resnice in v iskrenem stremeljenju sodelovati pri nadaljnji povzdigi slovenskega ljudstva in posebnih delavstva v Trstu, stavili smo svoje predale na razpolago dopisnika, ki je, morda v preostrih besedah, hotel na koncu konca koristiti le skupni stvari. Če je torej večkrat imenovani članek tudi povzročil dokaj razburjenja, prepričani smo, da s tem nismo škodili, ampak naravnost koristili narodni stvari. Gospod preds. Ulčakar je namreč zadnjič obljubil, da bode skušal pomiriti duhove. Če se bode to res zgodilo, potem bode narodna stvar v Trstu še pridobila, na veselje naših narodnih krogov in — nas pri „Narodnem Delavcu“, ki ne bomo tedaj več obžalovali večkrat imenovani članek.

„Deutscher Arbeiter Gesangverein „Adriaperle“ Triest“ je bil tako prijazno poslati uredništvu našega lista vabilo na ustanovni občni zbor, ki se bo vršil dne 2. novembra t. l. ob 7. uri zvečer v Visnovičevi gostilni v ulici Giovanni Boccaccio.

Mi seveda priporočamo našim delavcem, naj se polnoštevilno vdeležijo tega, prevažnega zborovanja, kjer bodo sodrugi, na čelu jim „Nemec Jernejčič“ skušali postaviti prve temelje mostu od B. lta do Adrije. Saj ravno v tem obstoja internacionalizem, kaj ne, gospoda? Slovenske delavce, kateri tvorijo v Trstu skoraj polovico vsega delavstva, posledno prezirajo in ste jih tudi prezirali, ko so Vam do brodušno donášali svitle „fluke“.

Nemškim delavcem pa, katerih je toliko, da bi vsi našli prostora v eni sami tržaški hiši, in za katere je Visnovičeva gostilna dosti prevelika, tem Nemcem, seveda, treba snovati pevska društva i. t. d.

To je vse pristni internacionalizem. Kmalu bode seveda storili korak naprej in boste zahtevali za privrzanje Nemce enakopravnost se slovenskim delavci domačini. To bo tudi internacionalizem. A končno boste s pomočjo Vašega posredovalnega urada vabili nemške delavce v Trst in boste gledali, da spravite tiste namesta, ki bi sicer pripadala Slovenem-domačinom. To bo, seveda, tudi internacionalizem.

Pričakujemo, da boste prihodnje leto začeli skrbeti tudi za Japonce. Saj to vendar tudi zahteva internacionalizem!

2. novembra, na dan vseh mrtvih bodo torej socialni demokratje slavili ustanovitev nemškega pevskega društva. V znamenju internacionalizma bodo skrbeli seveda za mnogostevilno vdeležbo tudi od strani Slovencev. Zakaj pa ne? Saj so na programu komična in resna predavanja. Za zabavo bo torej obilno preskrbljeno.

Delavci, vdeležite se tega važnega shoda. Pokažite, da znate ceniti nastojanje tukajšnje socialne demokratije, ki ve, da je včasih komična in včasih resna in hoče zagledati pogostiti vdeležence imenovanega shoda s komičnimi in resnimi predavanji.

Opozorjamo, da se bo vdarjalo tudi v citre in v kitare. Poskrbljeno bo tudi za alkohol. Evviva la Spagna, dove si magna!

Internationalizem naših socialnih demokratov se je zopet pokazal. Mi nolega torka je namreč „Il Lavoratore“ naročil o izidu volitev za istrski d. želni zbor. Kakor znano, je bil v splošni kuriji v Puli izvoljen socijalist dr. Ritossa. Izvoljen pa ni bil z glasovi samih socialnih demokratov, ampak le s pomočjo ondote italijanske liberalne stranke. In tržaški „Lavoratore“ vslikava v rečenem poročilu: „V nedeljo je slavilo svojo zmago italijanstvo Pule!“ Torej če zmaga socijalist, pripisuje „Il Lavoratore“ to zmago italijanstvu, ne pa mednarodnemu socijalizmu?

In prihodno nedeljo? Vršila se bo ožja volitev med italijanskim šovenom dr. Apollonio in italijanskim klerikalcem dr. om Spadaro. Ne vemo, kakov bo izid te ožje volitve. Toda iz dosedanjega vedenja tukajšnje socialne demokratije je gotovo, da bodo zopet, kakor lani v Puli, mejnaredni socijalisti priskočili v pomoč svojemu bratcu italijanskemu šovinstu dru. Apollonio. Namesto da bi v tem (I.) istrskem volilnem okraju proglasili abstinencijo od volitev in s tem pokazali, da obsojajo

ravno tako klerikalno besnenje kakor italijanski šovinizem, bodo zopet pomagali ital. nacionalizmu do zmage. In to naj so internacionalisti? Slovenski delavci, tudi to beležimo v svoj album!

Občni zbor političnega društva „Edinost“ se bo vršil v nedeljo dne 8. novembra t. l. v gledališni dvorani „Nar. doma“.

Protislovansko besnenje je prišlo osrednji organ socialno-demokratske stranke „Arbeiter Zeitung“. Nekaki „šmok“, ki ga je poslalo uredništvo „Arbeiter-Zeitung“-e v Bosno, zasmehuje v fenile-tonih Slovanstvo in prihaja v svojem sovražstvu do tega neslanega in drznega mesta: „Ali mi, hočete pojasniti, katera razlika obstoja med Srbi in Hrvati? Na to je moj hrvaški tovariš začel govoriti o zgodovinskih začetkih vsega naroda z naslednjimi laskavimi besedami: Mi izhajamo vsi od ene matere.... znate li gospodine? — ali mati Slavija je bila velika k.... — znate li gospodine? — ona se je podala vsakemu tepcu“. In uradniki takega časopisa igrajo odločujočo vlogo v vodstvu nemške socialne demokratije, vzklika v ogorčenju praški „Lid“. — A mi se pridružujemo sodbi našega češkega tovariša.

Nedeljska predstava našega veselečnega odseka v Rojanu izvršila se je prav lepo, da smo iz umetniškega stališča jako zadovoljni, le škoda da ni bila udeležba večja z ozirom na nje blagi namen. Namreč v prilog podpornega zaklada. Veseliga „V Ljubljano jo dajmo“ je vzbudila dovolj smeha in se je igrala v jako živahnem tempu. Vsi igralci so izvrstno rešili svojo nalogo, bili so kakor da so na odru doma. Posebej moramo pohvaliti gč. Požarjevo in Semčevu, ki sta znali jako dobro se zadržati v svojih ne baš lahkih ulogah. Imenitno se je postavila tudi gč. Garvasova, ki ni ostala dolžna odgovora niti za hipec porednemu Pavletu. Da so bili na svojem mestu naši stari znanci z odra gg. Mihajlovič in Šmuc, tega ni treba posebej praviti — istotako ostali igralci. Po veselici je bil živahen ples ob zvokih rojanskih tamburašev, ki so z svojo vstrajnostjo v udaranju posebnost zadovoljili lahkonogo mladino.

Preplačali so vstopnino g. Turk Anton 1 krono, tov. Cink 20 stot., N. 30 stot., X. 20 stot. in P. 80 stot.

Prisrčna hvala vsem za njih trud in žrtve.

„Krumirji!“ so klicali Narodni delavski organizaciji tukajšnji socialni demokratje, ko je prva na usta svojega predsednika napovedala neizprosno vojno nameravani uvediti legitimacijskih listkov se strani socialne demokratije. „Krumirji“ so ponavljali, ko je tov. dr. Mandić v imenu slovenskega delavstva in v imenu delavske svobode in solidarnosti odločno protestiral na pristojnem mestu.

„N. D. O.“ se na vsa ta očitanja ni ozirala, ampak je neustrešno izvajala svoje stališče, prepričana, da ji bodo dogodki kmalu dali prav. In ti dogodki so tu! Dne 28. t. m. je, strmite tovariši, nihče drugi, nego en ugledni avstrijski socialni-demokrat, to je delegat Seliger, v delegacijah v Budimpešti v kaj ostrih besedah ožigosal stanje in šikane, katerim so izpostavljeni avstrijski delavci v Prusiji. Označil je pri tem legitimacijske karte kakor brutalno, nasilno tločenje delavcev na korist podjetnikov. Legitimacijski listki ovirajo ne samo svobodo, ampak naravnost gospodarski napredek delavstva.

Zares, lepšega zadoščanja si ni mogla pričakovati „N. D. O.“ V prihodnji štev. našega lista se bomo zopet bavili s tem vprašanjem. Za danes konstatiramo le, da je dr. Mandić imel prav, ko je na velikem protestnem shodu v „Narodnem domu“ označil „tessere“, kakor ene delavske stranke nedostojen maneuver proti gospodarskemu življenju slovenskega delavstva v Trstu.

Žrtev dela! Vbozega delavca preganja žalostna usoda, da v trajni nevarnosti se mora truditi za svoj kruh. Zlasti tržaški veliki zavodi, kakor so tovarne in ladijedelnice zahtevajo prepogostoma težkih žrtev na zdravju in življenju. Samo iz kantijera Sv. Marka so minoli četrtlet nesli v bolnico kar štiri ponesrečence. Med temi je bil na huje poškodovan naš zvesti član Ivan Čuk, oče treh malih otrok, bivajoči v ulici Molin a vento.

Revež je težak v šķveru na bregu; ravno ta stroka je najtežavnejša, najmanj plačana in vedno veliki nevarnosti izpostavljena. Kaj ko bi naša oblast poslala kakšenkrate pogledat posebno one nevarne visoke odre, po katerih morajo plezati ob največji nevarnosti vbogi delavci. Če je premalo obrtnih nadzornikov, gospoda, ime-

najte jih več, ker to zahteva danes človekoljubje in Vaša uradniška dolžnost.

Ni še minolo 8 dni, kar je tovariš tesar Štel mrtve na licu mesta obležal le za to, ker se ni mogel pravočasno izogniti nevarnosti, vsled velikega nereda pri delu in pomanjkanja nadzorstva od strani poklicanih činiteljev. In tako skoraj vsaki dan imamo kako žrtev dela. Čas bi bil, da bi se začelo vstrajno in premišljeno poskrbeti za varnost delavca, ki itak za skromno plačo pušča navadno zdravje pri delu za pomnožavanje tujega kapitala.

Iz naših dežel.

Dopisniku iz Kanala. Na Vaš prijazni dopis glede poslanega nam članka, naznaniamo Vam, da je isti prišel v druge roke, da smo pa prišli do njega in da ga z veseljem priobčimo v prihodnji številki našega lista.

Iz Ajdovščine. (Dopis) Tukaj je v zadnjih časih dokaj živo, vse vre nestrpljenja, kako bo končalo gibanje, ki ga je naša podružnica vprizorila glede gmotnih razmer našega delavstva. Minole nedelje nas je obiskal naš predsednik dr. Mandić iz Trsta, ki je konferiral z interesiranimi krogi. Jutri pride zopet dr. Mandić iz Trsta ter se bo zopet vršila konferenca in potem shod. Upajmo v zmago dobre stvari!

Darovi.

Tov. Vahrthbüchler Fr. je daroval za naš list 1 K in Katalan Jos. gostilničar kons. društva v Rojanu za podporni fond 5 K.

Rojansko „Konsumno društvo“ je darovalo svoto K 10 za podporni fond „N. D. O.“ Srčna hvala!

Odgovorni urednik: ŠTEFAN KOS.
Lastnica in izdajateljica: NARODNA DELAVSKA ORGANIZACIJA v Trstu.

Tiska: TISKARNA „EDINOST“ v Trstu.

Pekarna Saksida

- v ulici del Belvedere št. 3. -
ima na razpolago

VEDNO SVEŽ KRUH

Prodaja vsakovrstne sladšćice, biskote Gatti, mandeljnovne fave in razna najfinejša vina.

SPREJME NAROČILA.

KARL SAMEZ

TRST - ul. di Tor S. Piero št. 4. - TRST
priporoča sl. občinstvu svojo

civilno in vojaško krojačnico

Delo solidno.

Cene zmerne. Postrežba točna.

Civilna in vojaška krojačnica

Bogata zaloga tu- in inozemskega blaga in vseh predmetov spadajočih v krojaško obrt.

Odklikovan dne 5. aprila 1906.

v Parizu s častno diplomom, častnim križcem in zlato kolajno in v Bruxelles-u z največjo odliko „GRAND PRIX“ diplomom.

Naročbe se izvršujejo točno in se dostavljajo na dom August Štular.

TRST, via delle Pos'e 12. I. nadst. (nasproti Smolarsove papirnice)

„TRŽAŠKA POSOJILNICA IN HRANILNICA“

registrovana zadruga z omejenim poroštvo.

Piazza della Caserma št. 2, I. n. — TRST — V lastni hiši.
(Vhod po glavnih stopnicah). — TELEFON št. 952.

Hranilne vloge sprejema od vsakega, če tudi ni ud in jih obrestuje po

4%

Rentni davek od hranilnih vlog plačuje zavod sam. Vlaga se lahko po 1 K. Posojila daja na vknjižbo po dogovoru 5%—6%, na menjice po 6%, na zastave po 5½ in na amortizacijo za daljšo dobo po dogovoru.

Uradne ure: od 9.—12. ure dopoldne in od 3.—5. popoldne.
izplačuje se vsaki dan ob uradnih urah. — Ob nedeljah in praznikih je urad zaprt.

Ima najmoderneje urejeno varnostno celico za shrambo vrednostnih papirjev, listin itd. kakor tudi hranilne pušice, s katerimi se najuspešneje navaja štediti svojo deco.

~~~~~ Poštno-hranilnični račun 816'004. ~~~~~

AUSTRO-AMERIKANA - TRST

Redna brzoplovba mej Trstom, Italijo, Grško, Severno in Južno Ameriko.

TRST—NOVI-YORK, via Patraso in Palermo, odhod 3-krat na mesec.

TRST—NOVI-ORLEANS, via Patraso in Palermo, odhod vsaki mesec.

TRST—BUENOS-AIRES, via Almeria, Cadix, Las-Palmas, Rio de Janeiro, Santos ali Montevideo, odhod vsaki mesec.

Veliki transatlantski parniki z dvojnimi vijakom, preskrbljeni z obširnimi in luksoznimi inštalacijami, za potnike I. in II. razreda. — Marconijev brzojav.

Za informacije se je oglašiti pri ravnateljstvu v Trstu, ulica Molin Ploccolo št. 2. ali pa h kateremu si bodi agentu ali korespondentu družbe.

Književne novosti.

GREGORČIČ: Poezije, zv. IV. . . . K 2-20

vezano 3-20

GOVEKAR: „Dobra gospodinja“,

gospodarska knjiga za naše mlade

gospodinje, vezano 2-80

„Štiri ruske slike“, povesti . . . . . —60

BENES: „Brođakovski odvjetnik“. 1-50

Kip Gregorčiča . . . . . 4-—

Vsakovrstne mašne knjige po raznih cenah.
Balončki v narodnih barvah po raznih cenah.

NOVOST! NOVOST!

Nakiti za dvorane in vrte pri

:: zabavah ::

v belo-modro-ruđečih barvah, komad po 4 metre dolg stane po 40, 50, 60 in 80 vinarjev.

Vse te knjige, papir in potrebščine se dobivajo v

Slovanski knjigarni in papirnici

Josip Gorenjec

TRST. — Ulica Valdirivo 40.

Dr. Fran Korsano

specijalist za sifilitične in kožne bolezni

ima svoj ambulatorij

v Trstu, v ulici San Nicolò št. 9.

(nad Jadransko Banko)

Sprejema od 12. do 1. in od 5. in pol do 6. in pol pop.

Pekarna

Valentin Kukanja

vogal ul. Molin a Vento in Gastaldi

ima na razpolago

- - vedno svež kruh - -
in vsakovrstne sladšćice.

Zaloga likerjev v sodčkah in butilkah

Jakob Perhave

TRST — Via delle Acque — TRST

Veliki izbor vsakovrstnih najfinejših in starih vin v buteljkah. Postrežba točna. Cene zmerne. Se priporoča svojim rojakom za naročbe bodisi na debelo ali na drobno za razne slavnosti, poroke, krste, družinska pogošćenja itd. Za poletni čas se priporoča malinovec in tamarindo.

Podpisani priporoča sl. občinstvu svoji

pekarni in sladšćičarni

v ulici CASERMA 17, in na TRGU CASERMA 4, kjer ima na razpolago vedno svež kruh najfinejše sladšćice, potice itd. ter razne likerje in vina v buteljkah.

Udani

Alojzij Gul.

IVAN KOŠMERLJ IVANOV

priporoča svojo

TRGOVINO Z JESTVINAMI

v ROJANU, ul. Montorsino št. 7.

kjer ima na razpolago vsakovrstne kolonijalije in druge jestvine, kakor tudi razne delikatese, najboljše vina in pivo v buteljkah.

ŽIVNOSTENSKA BANKA PRO ČECHY A MORAVU - Obrtna banka za Češko in Moravsko.

Ustanovno leto 1868. Menjalnica: Via Nuova štev. 29. Podružnica v Trstu. Bančni prostori: Via S. Nicolò 30. TELEFON: 21-57

CENTRALA v PRAGI. — Podružnice na Dunaju, I. Herrengasse 12, v Brnu, Budějovicích, Krakovu, Lvovu, Mor. Ostravi, Plzni, Prostějovu in Taboru. — CENTRALA v PRAGI

KUPEJE IN PRODAJA VREDNOSTNE

Akcijski kapital: K 30.000.000. — Rezervni in varnostni

ESKOMPT MENIC IN INKASO. BORZNA NAROČILA

- PAPIRJE, VALUTE IN DIVIZE -

zakladi črez: 9.500.000. — Brzojavi: Ž. vnostenská, Trst

- Tekoči računi in računi na bančni žiro. -

PREDUJMI NA VREDNOSTNE PAPIRJE IN BLAGO

4 1/4 % Vloge na vložne knjižice 4 1/4 %

STAVBENI KREDITI. — KREDITI PROTI DOKUMENTOM

LEŽEČE V JAVNIH SKLADIŠČIH

VKRCANJA. — — —

Krojač Pavel Kočevar

se priporoča členom „N. D. O.“, bratom Sokolom in vsemu sl. občinstvu. — Izvršuje vsakovrstne obleke, kakor tudi sokol-ske kroje. Postrežba točna, cene zmerne. Svoji k svojim! Pavel Kočevar, krojač TRST, ulica Nicolò Machiaveli 13, TRST.

Podpisani naznanja sl. občinstvu, da je prevzel

pekarno in sladščičarno

Campo Belvedere št. 2

kjer ima na razpolago trikrat na dan svež kruh in razne sladščičice, potice itd.

Udani Filip Trobec.

Filip Ivanišević

: zaloga dalmatinskega vina :

lastni pridelek v Jesenicah pri Omišu

v ulici Valdirivo 17 (Telefon 1405)

v kateri prodaja na malo in veliko. — Nadalje priporoča slav. občinstvu svoje gostilne „All' Adria“ ul. Nuova štev. 11 in „Al fratelli dalmati“ ulice Zudecche štev. 8 v katerih toči svoja vina I. vrst.

Podpisani priporoča sl. občinstvu svojo dobroznano žganjarno

v ulici Miramar I., nasproti kolodvora južne železnice kjer toči najpristnejši kranjski brinjevec, vipavski tropinovec in prve vrste slivovec itd. Ima na razpolago tudi razne sirupe in druge likerje.

Ferdinand Pečenko.

Podpisani priporoča svojo

Gostilno Magagna

na vogalu ulic Carradori in Carlo Gheda

kjer toči najboljšo „Kriško vino“, in pivo Pun-tigam. — Postreže ob vsaki uri z gorkimi in mrzlimi jedili.

Udani Jakob Maganja.

Podpisani priporoča svojo

GOSTILNO

v ul. dell'Istria 658

kjer toči najizvrstnejša istrska vina in dalmatinski opolo. Postreže lahko tudi z mrzlimi in gorkimi jedili.

G. Babič.

Podpisani priporoča sl. občinstvu svojo dobroznano

gostilno s krasnim vrtom

„Al buon ritrovo“

v ulici Stadion štev. 19,

kjer toči kraški teran prve vrste, naj-boljšo istrsko belo in črno vino, poleg tega izvrstno vipavsko in tudi dalmatinsko vino, kakor tudi Dre-herjevo pivo ter more poslužiti z do-mačo kuhinjo kakor tudi z mrzlimi je-dili. — Posebno ugodno za delavce.

Za obilen obisk se priporoča rodoljub

Andrej Furlan.

Podpisana priporoča sl. občinstvu svojo gostilno

„Pri rojanskem hribu“

v Rojanu za cerkvijo,

kjer toči najbolje

vipavsko, črno istrsko

in domače Škuretovo vino

po jako zmernih cenah.

Ima na razpolago tudi pivo Göss.

Točna postrežba.

Antonija Mesesnel.

Uljudno naznanjamo da smo otvorili po-polnoma novo urejeno

trgovino izgotovljenih oblek za

:: gospe, gospode in otroke

ter zagotavljamo točno in solidno postrežbo, kakor tudi najnižje stalne cene. Priporočamo se najodličnejšim spoštovanjem

Bohinec & Co. - Trst

Via delle Torri štev. 2

(za orkvijo sv. Antona novega).

Slovanska knjigoveznica v Trstu

ANTON REPENŠEK

ul. Cecilia št. 9.

priporoča se sl. občinstvu za vsa v to stroko spadajoča dela od najpriprosteje do najfinejše vrste.

Postrežba točna in solidna.

Kje se snidemo vsi delavci ob nedeljah in praznikih?

V gostilni Hinka Kosiča

„Pri stari Breskvi“

v ulici del Belvedere 17.

kjer dobimo dobrega terana vipavca in istrsko vino ter vsake vrste jedila gorka in mrzla.

Podpisana priporoča sl. občinstvu svojo gostilno

: Pekarna Josip Vatovec

ulica Sette Fontane 834, Trst

s prodajo sladčic. - Vsak čas svež kruh.

Postrežba na dom.

Može iz prvih ogrskih mlinov. Dezertni prepečenici.

Podpisani priporočam sl. občinstvu in tov. členom „N. D. O.“ svojo dobro znano gostilno

Andemo de Franz

v ulici Geppa 16

kjer točim pristno vipavsko po 80, na dom po 72 st. liter in črno istrsko vino po 72, na dom po 64 st. liter, kakor tudi Krnovo pivo. Postrežem tudi lahko ob vsaki uri z najizvrstnejšo ku-hinjo in z mrzlimi jedili.

Tovariš Josip Furlan.

Katarina Vatovec

priporoča sl. občinstvu svojo

gostilno „Pri Detelji“

v ulici Belvedere 7

kjer ima na razpolago najboljša vipavska in istrska vina, kakor tudi izvrsten kraški teran in Dreherjevo pivo.

Posluži lahko z mrzlimi in gorkimi jedili.

: NOVO POGREBNO PODJETJE :

v Trstu, ul. Vincenzo Bellini 13, telefon 1402

tik cerkve sv. Antona novega.

Bogato preskrbljeno z najlepšo in vso pogrebno opravo. Mrtvaški vozovi na izbero, za prireditve vsakovrstnih pogrebov.

Lastna izdelovalnica in zaloga vencev in raznih ovetilo itd.

Prodaja vsakovrstnih predmetov mrtvaške stroke. Zaloga voščenic sveč, z lastno tovarno. — Prodaja na debelo in na drobno.

Sprejema naročila za prirejanje pogrebov na deželo in v inozemstvo.

VODSTVO.

K 13 V. Dobauschek K 13

samo stane krasna moška obleka iz finega blaga edino-le v zaloge iz-gotovljenih oblek

V. Dobauschek

TRST, ul. Giosuè Carducci 11 (prej ul. Torrente), TRST.

Vrhu tega po jako nizkih cenah:

barvane ali črne obleke za moške in dečke, kakor tudi oblečice za otroke. — Paletots, površniki, raglau, ulster, jope, jopiči, telovniki, hlače, modre bluze za kovače in mehanike, klobuki, kape, pletenine, spodnje hlače, srajce, naprsniki, ovratniki, ovratnice, zapestniki, nogovice in druge potrebščine za moške. Izdelujejo se obleke po meri.

Govori se slovensko.

Delniška glavica:

K 10.000.000.

Telefon 19-95.

OSREDNJA BANKA

ČEŠKIH HRANILNIC

Vlog okoli:

K 85.000.000

Naslov za brz.: SPOROBANKA

Podružnica v Trstu — Piazza del Ponterosso 3.

4 1/4 % vloge na knjižice.

Vloge na tekoči račun do

4 1/4 %

Menjalnica. BANČNO TRGOVANJE VSEH VRST. — Premijene vloge po 4 3/4 %

Centrala denarnih zavodov avstro-ogrskih. — Izdaja sirotinsko-varne 4% bančne obligacije

-- JADRANSKA BANKA v TRSTU --

Via della Cassa di Risparmio št. 5 (lastno poslojpe)

KUPEJE IN PRODAJA VREDNOSTNE PAPIRJE (RENTE, OBLIGACIJE, ZASTAVNA PISMA, PRIJORITETE, DELNICE, SREČKE i. t. d.)

VALUTE IN DEVIZE

PREDUJMI NA VREDNOSTNE PAPIRJE IN BLAGO LEŽEČE V JAVNIH SKLADIŠČIH.

Eskompt menic in inkaso, borzna naročila SAFE-DEPOSITS

Promese k vsem žrebanjem. — Zavarovanje srečk.

Menjalnica

4 1/4 % VLOGE NA KNJIŽICE. — TEKOČI IN ŽIRO RAČUN — VLOŽENI DENAR OBREŠTUJE

SE OD DNE VLOGE DO DNE VDIGA. : : : STAVBNI KREDITI - KREDITI PROTI DOKUMENTOM VKRCANJA. — — —

Uradne ure: 9 — 12., 2.30 — 5.30. — Brzojavi: „JADRANSKA“ — Trst. — Telefon: 1463 in 793.

Restavracija, cene zmerne.

Trst — Grand Hôtel BALKAN — Trst

Kavarna, cene zmerne.